

गस्य निषिद्धत्वेन तत्प्रयोगस्य पापजनकत्वं सूचितम् ।

भावे ल्युट् । २दुःखेन पतने न० ।

दुष्पत्ति पु० दुःखं पतनस्य प्रा० व० । चोरनामगन्धर्व्ये व्यमरः

दुष्पदं लि० दुःखेन पद्यते दुर्+पद-कर्मणि खल् । दुःखेन प्राप्ये प्राप्तुमशक्ये “शुतो लि चक्रेण रथ्या दुष्पदा दृश्यक्” ऋ० १।५।२।६ “दुष्पदा दुष्पदेन प्राप्तुमशक्येन चक्रेण” भा० ढटोयास्थाने ऋन्दस आच् ।

दुष्पराजय लि० दुःखेन पराजीयतेऽसौ दुर्+परा+जि कर्मणि खल् । जेतुमशक्ये दुःखेन जेतव्ये २दृतराष्ट्र-पुत्रभेदे पु० “उपपन्नवा उपपन्नेनः सेनानीर्दुष्पराजयः” भा० अ० १।७।४ तत्पुत्रोक्तौ ।

दुष्परिग्रह लि० दुःखेन परिगृह्यतेऽसौ दुर्+परि+ग्रह-कर्मणि खल् । परिग्रहीतुमशक्ये “लोकाधाराः त्रियो राज्ञां दुरापा दुष्परिग्रहाः” कामन्द० । प्रा० व० । निन्द्य-भाष्यायाञ्च । दुःस्वितः परिग्रहो भाष्यां यस्य प्रा० व० । २दृष्टभाष्येके पु०

दुष्परिहन्तु लि० दुर्+परि+हन-खड्गे तन् । दुःखेन नाशयितव्ये २दुष्परिहार्ये च “यच्छता नो दुष्परिहन्तु यस्मि” ऋ० २।२।१।६ “दुष्परिहन्तु हन्तुमशक्यम्” भा० दुष्पर्य लि० दुर्+सृग्-कर्मणि खल् वा विवर्गलोपः । दुःखेन सार्शनीये स्तु दुमशक्ये २दुराजभाष्यां स्त्री व्यमरः तत्तापे पु० भरतः ।

दुष्पान लि० दुःखेन पीयतेऽसौ “पातो युष्” पा० खड्गे कर्मणि युष् । दुःखेन मेये पातुमशक्ये । भावे युष् । २दुःखेन पाने न० ।

दुष्पुरुष पु० प्रा० व० । निन्देय पुरुषे ततः प्राज्ञाया० स्त्राये भावे कर्मणि वा ष्यञ् । दौष्पुरुष तदर्थे पु० तद्भावे तत्कर्मणि त न० ।

दुष्पूर लि० दुर्+पूरि-कर्मणि खल् । पूरयितुमशक्ये दुःखेन पूरण्ये । “काममान्त्रित्य दुष्पूरं दम्भमानमदा-न्विताः” गीता २अनिषाये च “कामरूपेण कौन्तेय ! दुष्पूरेणानलेन च” गीता

दुष्पूकाश लि० दुष्टः प्रकाशः प्रा० व० । विरोधिवचनया व्यञ्ज-कारे “पापस्य लोको निरयो दुष्प्रकाशो नित्यं दुःखं जोकभूयिष्ठमेव” भा० या० ७।२४० ।

दुष्प्रकृति लि० दुःस्या प्रकृतिरस्य प्रा० व० । दुष्टस्वभावे “न्यस्य दुष्प्रकृतिर्मूढो मङ्गायुजोऽवबोधिदः” भा० क० १०।४० । प्रा० व० । निन्दायां प्रकृतौ निन्द्ये स्वभावे स्त्री

दुष्प्रजस् लि० दुःस्या प्रजाऽस्य अक्षिप् स्वभा० । निन्द्य-प्रजायुक्ते । प्रा० व० नाशिच् । दुष्प्रजा निन्द्यप्रजायां स्त्री दुष्प्रज्ञान लि० दुःखेन प्रज्ञायतेऽसौ दुर्+प्र+ज्ञा-खड्गे कर्मणि युष् । प्रज्ञातुमशक्ये । दुष्टं प्रज्ञानं प्रा० व० । निन्द्ये ज्ञाने न० “दुष्प्रज्ञानेन निरयाः बहवः चक्षु-दाहृताः” भा० या० १२।७।४० ।

दुष्प्रधर्ष लि० दुष्कारः प्रधर्षोऽस्य प्रा० व० । धर्षयितुमशक्ये दुःखेन धर्षणीये “सा दुष्प्रधर्षा मनसाऽन्यहिंसैः” रघुः २दुराजभाष्यां शख्यैर्वाञ्च स्त्री राजनि० ४दृतराष्ट्रपुत्र-भेदे पु० “दुष्टं स्त्री दुष्प्रधर्षश्च विवित्सुर्विकटः समः” भा० भो० ६।४।४० । तत्र दुष्प्रधर्षश्चेति पाठान्तरम् भा० या० ६।४।४० तत्पुत्रोक्तौ तथोक्तेः

दुष्प्रधर्षण लि० दुर्+प्र+धृप्-भाषायां युष् । दुःखेन धर्व-णीये धर्षयितुमशक्ये । “विन्दान्तुमिन्दो दुर्धर्षः सुवा-हृदुष्प्रधर्षणः” भा० या० ६।७।७ तत्र २दृतराष्ट्रपुत्रभेदे पु० श्वार्त्ताक्याम् स्त्री व्यमरः गौरा० डीष् ।

दुष्प्रधर्षिणी स्त्री दुष्प्रधर्षोऽस्य स्त्राः नि नि डीप् । कष्ट-कार्यां राजनि० २दृष्टव्याम् भाष्या० ।

दुष्प्रवृत्ति स्त्री प्रा० व० । दुष्टायां प्रवृत्तौ वाक्तायां “तेषां स्वरूपं खै वैका दुष्प्रवृत्तिहराऽभवत्” रघुः ।

दुष्प्रवेश लि० दुष्कारः प्रवेशोऽस्य प्रा० व० । दुःखेन प्रवेश्ये प्रवेशुमशक्ये “महर्षिर्ब्रह्मसम्प्राप्तं ब्राह्मणं चक्ष्मणा समन्वितम् । दुष्प्रवेशं महाराज ! नरेर्धर्मवहि-ष्कृतैः” भा० व० १।४।४० । २कन्यारीहृत्ते स्त्री राजनि० ।

दुष्प्रहर्ष लि० दुष्कारः प्रहर्षोऽस्य प्रा० व० । दुष्कारप्रहर्ष-युक्ते २दृतराष्ट्रपुत्रभेदे पु० दुर्मदो दुष्प्रहर्षश्च विवित्सुर्विकटः समः” भा० या० ६।७।४० । तत्पुत्रोक्तौ

दुष्प्र(य)न्त पु० १पौरवे भरतपितरि राजभेदे “उपदानवी सुतान् खेमे चतुरस्त्रैलिकात्मजान् । दुष्प्रान्तमथ सुप्रान्तं प्रवीरमनघं तथा । दुष्प्रान्तस्य तु दायिदो भरतो नाम वीर्यवान् । स संदर्शनो नाम नागायुतबलो महान् । चक्रवर्ती सुतोऽजो दुष्प्रान्तस्य महात्मनः । यजुन्तवायं भरतोयस्य नाम्ना स्य भारताः । दुष्प्रान्तं प्रति राजानं बाणुवाचाशरीरिणी । माता भक्ष्ता पितुः पुत्रो येन जातः स एव सः । भरतस्य पुत्रं दुष्प्रान्तं । माऽवमंस्याः य-जुन्तवाम् । रेतोषां पुत्र उद्धयति नरदेव ! यमणयात् । त्वन्मास्य धाता गर्भस्य सत्यमाह यजुन्तवा” हरिव. १२।४० । यस्य यजुन्तवापरिदेनकवा यजुन्तवायन्दे दृष्टा